

А. П. Макаренко,
д. е. н., професор, професор кафедри обліку, аналізу, оподаткування та аудиту,
Запорізька державна інженерна академія, м. Запоріжжя
А. А. Рянїчева,
магістрант, Запорізька державна інженерна академія, м. Запоріжжя

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.2.12

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ АУДИТУ ВИРОБНИЧОЇ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

A. Makarenko,
Doctor of Economics, professor of Accounting and Auditing Department
of Zaporizhzhia State Engineering Academy
A. Rynicheva,
master of Zaporizhzhia State Engineering Academy

IMPROVEMENT OF THE METHODOLOGY OF THE AUDIT PRODUCTION COST OF THE ENTERPRISE

Авторами статті обґрунтовано мету проведення аудиту виробничої собівартості продукції, розроблено програму аудиту виробничої собівартості продукції для контролю розрахунку фінансового результату підприємства. У роботі розроблено програму аудиту виробничої собівартості продукції, яка включає: тест, загальний план аудиту, програму аудиту, робочі документи аудитора, а саме для перевірки: залишків незавершеного виробництва на початок періоду, дотримання підприємством умов облікової політики, правильності оформлення первинних документів, правильності розрахунку собівартості матеріалів, списаних на виробництво, правильності розподілу загальновиробничих витрат, правомірності та своєчасності включення витрат до складу виробничої собівартості продукції, правильності розрахунку виробничої собівартості продукції, правильності відображення кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво продукції, відповідності даних обліку виробничої собівартості між бухгалтерськими регістрами та фінансовою звітністю. Запропонована методика проведення перевірки надасть змогу аудиторі охопити всі аспекти обліку витрат на виробництво на підприємстві, дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку витрат на виробництво, вчасно виявити порушення, провести якісний аудит.

The authors of the article substantiated the purpose of the audit of production costs, developed a program of audit of production costs to control the calculation financial results of the enterprise. The program of audit of production costs is developed in the work, which includes: a test, a general

audit plan, an audit program, working documents of the auditor, namely for the purpose of checking: the balances of work in progress at the beginning of the period, compliance with current accounting policy conditions, the correctness of the execution of primary documents, the correctness of the assignment of wages to production costs, the correctness of the attribution of the SSC to the production cost, the correctness of depreciation of fixed assets to the production cost, the correctness of the calculation of the cost of materials written off for production, the correct distribution of total production costs, the legality and timeliness of the inclusion of costs in the production cost of production, the correctness of calculation of production cost of production, the accuracy of the correspondence of invoices accounting for production costs, the conformity of accounting data of production cost between accounting registers and financial reporting. The proposed method of conducting the verification will enable the auditor to cover all aspects of accounting for production costs at the enterprise, to investigate the correctness, timeliness, legality of the reflection in the accounting of production costs, timely detection of violations, conduct qualitative audit and increase the financial security of the enterprise. Also, the public accountant verification of productive charges envisages the monitoring of elements of charges, that gives an opportunity to analyse and check the process of forming of productive unit cost in the cut of composition of charges is offered.

Ключові слова: аудит, виробнича собівартість, тест, загальний план, програма перевірки, робочий документ аудитора.

Key words: audit, production costs, test, general plan, program of audit, auditor's working document.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Одними з головних об'єктів обліку кожного підприємства є його доходи та витрати, адже саме на їх основі визначається фінансовий результат підприємства (прибуток або збиток).

І на сьогоднішній день багато підприємств маніпулюють таким показником, як виробнича собівартість продукції. Підприємства можуть тим чи іншим шляхом, у залежності від мети яку вони ставлять перед собою, необгрунтовано завищити або занижити виробничу собівартість продукції, що в результаті призведе до викривлення фінансового результату.

Зазвичай підприємства свідомо завищують величину виробничої собівартості продукції, оскільки мають на меті зменшити величину одержаного прибутку, внаслідок чого підприємства сплачують до бюджету значно менший податок на прибуток, ніж би мали насправді.

У зв'язку з тим, що ця проблема на сьогодні є актуальною, виникає потреба у досконалому аудиті виробничої собівартості продукції підприємства, яка б дозволила виявити всі порушення підприємства, якщо такі мають місце.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У розвиток аудиту виробничої собівартості продукції вагомий внесок зробили такі провідні вчені, як

Бутинець Ф.Ф. [1], Кулаковська Л.П. [5], Огійчук М.Ф. [20], Утенкова К.О. [23], Усач Б.Ф. [22], Макаренко А.П. [6—15], Меліхова Т.О. [16—19], Гамова О.В. [3] та інші вчені.

Проте на сьогоднішній день недостатньо приділено увагу розробкам програми аудиту та робочих документів аудитора для документування аудиту виробничої собівартості продукції, які потребують подальшого дослідження та удосконалення.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є розробка програми аудиту та робочих документів аудитора для документування аудиту виробничої собівартості продукції для контролю розрахунку фінансового результату підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою аудиту виробничої собівартості продукції є збір достатніх та прийнятних доказів для формування думки аудитора щодо достовірності, об'єктивності та законності відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності витрат, а також встановлення дотримання підприємством вимог П(С)БО 16 "Витрати" [2].

Таблиця 1. Тест внутрішнього контролю виробничої собівартості продукції

№	Зміст питання	Варіант відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1	2	3	4	5	6
1	Скільки років ви працюєте на підприємстві: - 0-1 - 1-5 - 5 і більше?				
2	Облік на підприємстві ведеться: - автоматизовано; - ручним способом; - комбіновано?				
3	Як часто проводиться аудиторська перевірка на підприємстві: - кожен рік; - раз у три роки; - раніше не проводилась?				
4	Чи були виявлені аудиторами порушення?				
5	Чи є на підприємстві наказ про облікову політику?				
6	Чи відповідає прийнятій обліковій політиці метод обліку витрат і калькуляції собівартості продукції?				
7	Чи контролюється на підприємстві наявність необхідних документів, що підтверджують витрати (акти, накладні)?				
8	Чи відповідає документація вимогам чинного законодавства?				
9	Чи відповідає визнання витрат П(С)БО 16?				
10	На якому рахунку обліковуються витрати на виробництво: - 23; - 26; - 93?				
11	Який метод вибуття запасів використовується на підприємстві: - ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів; - середньзваженої собівартості; - собівартості перших за часом надходження запасів; - нормативних затрат; - ціни продажу?				
12	Чи для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із наведених вище методів вибуття запасів?				
13	Яким документом оформлюється відпуск матеріалів у виробництво: - акт на списання; - лімітно-забірна картка; - накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів?				
14	Як відображається в обліку списання виробничих запасів на витрати виробництва: - Дт 23 Кт 20; - Дт 92 Кт 20; - Дт 20 Кт 631; - Дт 20 Кт 23?				
15	Яким документом оформлюється випуск із виробництва готової продукції: - здавальна накладна; - прибутковий ордер; - акт про приймання матеріалів?				
16	Як відображається в обліку випуск з виробництва готової продукції: - Дт 26 Кт 23; - Дт 26 Кт 20; - Дт 901 Кт 26?				
17	Як відображається в обліку нарахування заробітної плати працівникам виробництва: - Дт 23 Кт 661; - Дт 92 Кт 661; - Дт 661 Кт 301?				
18	Як відображається в обліку нарахування ЄСВ на фонд заробітної плати працівників виробництва: - Дт 23 Кт 651; - Дт 92 Кт 651; - Дт 651 Кт 301?				
19	Як відображається в обліку нарахування амортизації на обладнання, яке використовується у виробництві: - Дт 23 Кт 131; - Дт 23 Кт 10; - Дт 91 Кт 23?				
20	Чи ведеться на підприємстві аналітичний облік: - за видами виробництва; - за підрозділами підприємства; - за центрами витрат і відповідальності; - за статтями витрат і групами або видами продукції?				
21	Чи були у звітному періоді суттєві зміни технології виробництва продукції на підприємстві?				
22	Чи були у звітному періоді зміни: - в класифікації витрат на прямі і непрямі; - в класифікації витрат на постійні і змінні; - методу калькулювання собівартості продукції; - складу і змісту калькуляційних статей?				
23	Чи здійснюється на підприємстві арифметична і документальна перевірка правильності бухгалтерських записів, звірок розрахунків?				
24	Чи здійснюється на підприємстві порівняння планових показників з фактичними, і чи з'ясовуються причини суттєвих відхилень?				
25	Чи здійснюється на підприємстві планові і раптові інвентаризації ТМЦ незавершеного виробництва, дотримання технологічного процесу?				

**Таблиця 2. Загальний план для проведення аудиту
виробничої собівартості продукції**

№	Етапи	Перелік процедур	Термін аудиту	Виконавець
1	2	3	4	5
1	Підготовчий	Обмін листами, укладанням договору, ознайомлення з діяльністю підприємства: опитування, тестування		
2	Основний	1. Перевірка залишків незавершеного виробництва на початок періоду 2. Перевірка дотримання підприємством умов облікової політики 3. Перевірка правильності оформлення первинних документів 4. Перевірка правильності розрахунку собівартості матеріалів, списаних на виробництво 5. Перевірка правильності віднесення заробітної плати до виробничої собівартості 6. Перевірка правильності віднесення ЄСВ до виробничої собівартості 7. Перевірка правильності віднесення амортизації основних засобів до виробничої собівартості 8. Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат 9. Перевірка правомірності та своєчасності включення витрат до складу виробничої собівартості продукції 10. Перевірка правильності розрахунку виробничої собівартості продукції 11. Перевірка правильності відображення кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво продукції 12. Перевірка відповідності даних обліку виробничої собівартості між бухгалтерськими регістрами та фінансовою звітністю		
3	Заклучний	Систематизація й обґрунтування отриманої на попередніх етапах інформації, аналіз, складання звіту й аудиторського висновку		

**Таблиця 3. Програма аудиту
виробничої собівартості продукції**

№	Перелік аудиторських процедур	Мета та якість	Аудиторські докази	Метод перевірки	Код РД	Період проведення	Виконавець
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Перевірка залишків незавершеного виробництва на початок періоду	Впевнитись у правильності формування залишків незавершеного виробництва на початок періоду, А, Б, Г	Інвентаризаційний опис, калькуляція, Баланс, Журнал 5, Головна книга	Суцільний, документальний, арифметичний	РД - 1.1 РД - 1.2		
2	Перевірка дотримання підприємством умов облікової політики	Впевнитись у дотриманні підприємством умов облікової політики, Б, Г	Акти на списання, відомості нарахування амортизації, довідки бухгалтерії	Вибірковий, документальний	РД - 2		
3	Перевірка правильності оформлення первинних документів	Впевнитись у правильності оформлення первинних документів, А, Б, Г	Накладні, рахунки-фактури, довідки бухгалтерії, відомості розподілу витрат, акти прийому виконаних робіт та ін.	Вибірковий	РД-3		
4	Перевірка правильності розрахунку собівартості матеріалів, списаних на виробництво	Впевнитись у правильності розрахунку собівартості матеріалів, списаних на виробництво, А, Б, Г, Д	Акти на списання матеріалів, лімітно-забірні картки, накладні вимоги на відпуск матеріалів	Вибірковий, документальний, арифметичний	РД - 4		
5	Перевірка правильності віднесення заробітної плати до виробничої собівартості	Впевнитись у правильності віднесення заробітної плати до виробничої собівартості, А, Б, Г, Д	Розрахунково-платіжні відомості, таблиці обліку робочого часу	Арифметичний, зіставлення	РД - 5		
6	Перевірка правильності віднесення ЄСВ до виробничої собівартості	Впевнитись у правильності віднесення ЄСВ до виробничої собівартості, А, Б, Г	Розрахунково-платіжні відомості, довідки бухгалтерії	Арифметичний, зіставлення	РД - 6		
7	Перевірка правильності віднесення амортизації основних засобів до виробничої собівартості	Впевнитись у правильності віднесення амортизації основних засобів до виробничої собівартості, А, Б, Г, Д	Розрахунки амортизації, довідки бухгалтерії, наказ про облікову політику	Арифметичний, зіставлення	РД - 7		
8	Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат	Впевнитись у правильності розподілу загальновиробничих витрат, А, Б, Г, Д	Відомість розподілу загальновиробничих витрат	Документальний, арифметичний	РД - 8		
9	Перевірка правомірності та своєчасності включення витрат до складу виробничої собівартості продукції	Впевнитись у правомірності та своєчасності включення витрат до складу виробничої собівартості продукції, А, Б, Д, Є	Калькуляція	Вибірковий	РД - 9		
10	Перевірка правильності розрахунку виробничої собівартості продукції	Впевнитись у правильності розрахунку виробничої собівартості продукції, А, Б, Г	Калькуляція	Суцільний	РД - 10		
11	Перевірка правильності відображення кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво продукції	Впевнитись у правильності проставлення кореспонденції рахунків, А, Б, Г	Журнал 5, Відомість аналітичного обліку витрат	Вибірковий	РД - 11		
12	Перевірка відповідності даних обліку виробничої собівартості між бухгалтерськими регістрами та фінансовою звітністю	Впевнитись у правильності ведення обліку виробничої собівартості, А, Б, Д, Е, Є	Журнал 5, Відомість аналітичного обліку витрат, Головна книга, оборотно-сальдова відомість, Баланс	Суцільний	РД - 12		

Таблиця 4. Робочий документ аудитора РД-1.1 — Перевірка залишків незавершеного виробництва на початок періоду

№	Показники	Незавершене виробництво (НЗВ)			
		01.01		01.xx	
		Кіл-ть, т	Сума, грн	Кіл-ть, т	Сума, грн
1	2	3	4	5	6
1	Інвентаризаційний опис		-		-
2	Калькуляція				
3	Оборотна відомість НЗВ				
4	Відхилення:				
	- калькуляції від інвентаризаційного опису				
	- оборотної відомості НЗВ від калькуляції				
	- оборотної відомості НЗВ від інвентаризаційного опису				

Таблиця 5. Робочий документ аудитора РД-1.2 — Перевірка залишків незавершеного виробництва на початок періоду

№	Показники	Сума незавершеного виробництва, грн			
		01.01	01.04	01.07	01.10
1	2	3	4	5	6
1	Оборотна відомість НЗВ				
2	Журнал № 5				
3	Головна книга				
4	Баланс				
5	Відхилення:				
	- журналу № 5 від оборотної відомості НЗВ				
	- Головної книги від журналу №5				
	- Балансу від Головної книги				

Таблиця 6. Робочий документ аудитора РД-2 — Перевірка дотримання підприємством умов облікової політики

№	Показники	01.xx			Відхилення
		Облікова політика	За даними підприємства	За даними аудиту	
1	2	3	4	5	6
1	Метод обліку витрат				
2	Метод вибуття запасів				
3	Метод нарахування амортизації				

Таблиця 7. Робочий документ аудитора РД-3 - Перевірка правильності оформлення первинних документів

Назва документа (форми)	Наявність (+, -)						Примітки
	№	Дата	Сума, грн.	Назва підприємства, від імені якого складено документ	Підписи	Печатка	
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 8. Робочий документ аудитора РД-4 — Перевірка правильності розрахунку собівартості матеріалів, списаних на виробництво

№	Показник	За даними підприємства			За даними аудиту			Відхилення у	
		К-ть	Ціна	Сума	К-ть	Ціна	Сума	Ціні	Сумі
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Залишок матеріалу X на початок місяця								
2	Придбано за місяць								
2.1	Партія 1								
2.2	Партія 2								
	...								
2.4	Транспортно-заготівельні витрати								
2.5	Разом								
3	Списано матеріалів на виробництво								
4	Метод вибуття запасу								
5	Залишок матеріалу X на кінець місяця								

Таблиця 9. Робочий документ аудитора РД-5 — Перевірка правильності віднесення заробітної плати до виробничої собівартості

№	Працівник, ППІ	Кількість фактично відпрацьованих годин	Годинна тарифна ставка	Доплати, премії	Розрахунок суми заробітної плати		Відхилення
					За даними підприємства	За даними аудиту	
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 10. Робочий документ аудитора РД-6 – Перевірка правильності віднесення ЄСВ до виробничої собівартості

№	Показники	За даними підприємства	За даними аудиту	Відхилення
1	2	3	4	5
1	Нарахована заробітна плата, грн			
2	Ставка ЄСВ, %			
3	Сума ЄСВ, грн			

Таблиця 11. Робочий документ аудитора РД-7 – Перевірка правильності віднесення амортизації основних засобів до виробничої собівартості

Інвентарний № ОЗ	Метод амортизації	Дата введення в експлуатацію	Первинна вартість ОЗ	Ліквідаційна вартість ОЗ	Строк корисного використання ОЗ	Розрахунок суми амортизаційних відрахувань	Місячна сума амортизації на 01.хх, грн		Відхилення
							За даними підприємства	За даними аудиту	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Таблиця 12. Робочий документ аудитора РД-8 – Перевірка правильності розподілу загальновиробничих витрат

№	Показники	За даними підприємства	За даними аудиту	Відхилення
1	2	3	4	5
1	База розподілу за нормальною потужністю, машино-годин			
2	Загальновиробничі витрати за нормальною потужністю, з них: - змінні - постійні			
3	База розподілу за фактичною потужністю, машино-годин			
4	Фактичні виробничі витрати, у тому числі: - змінні - постійні розподілені - постійні нерозподілені			
5	Включення загальновиробничих витрат до витрат на виробництво продукції, грн			
6	Включення загальновиробничих витрат до собівартості реалізації			

Таблиця 13. Робочий документ аудитора РД-9 – Перевірка складу статей виробничої собівартості продукції

№	Стаття калькулювання	За планом, грн	За даними підприємства, грн	За даними аудитора, грн	Відхилення, грн	Причини відхилення
1	2	3	4	5	6	7
1	Прямі матеріальні витрати					
2	Прямі витрати на оплату праці					
3	Інші прямі витрати					
4	Загальновиробничі витрати					

Таблиця 14. Робочий документ аудитора РД-10 – Перевірка правильності розрахунку виробничої собівартості продукції

№	Стаття калькуляції	Сума, грн			Відхилення
		За планом, грн	За даними підприємства, грн	За даними аудитора, грн	
1	2	3	4	5	6
1	Задано у виробництво				
2	Зворотні відходи				
3	Брак				
4	Задано за вирахуванням відходів та браку				
5	Додаткові матеріали				
6	Витрати по переділу				
7	Побічна продукція				
8	Виробнича собівартість продукції				

Таблиця 15. Робочий документ аудитора РД-11 – Перевірка правильності відображення кореспонденції рахунків з обліку витрат на виробництво продукції

№	Зміст операції	За даними підприємства			За даними аудиту			Відхилення та виправлення		
		Д ¹	К ¹	Σ, грн	Д ¹	К ¹	Σ, грн	Д ¹	К ¹	Σ, грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Таблиця 16. Робочий документ аудитора РД-12 — Перевірка відповідності даних обліку виробничої собівартості між бухгалтерськими регістрами та фінансовою звітністю

№	Показники	Дата			
		31.03	30.06	30.09	31.12
1	2	3	4	5	6
1	Залишок у регістрах аналітичного обліку				
2	Залишок у регістрах синтетичного обліку				
3	Залишок у Головній книзі				
4	Залишок у оборотній відомості				
5	Залишок у Балансі				
6	Відхилення залишку:				
	- регістрів синтетичного обліку від регістрів аналітичного обліку				
	- Головної книги від регістрів синтетичного обліку				
	- оборотної відомості від Головної книги				
	- Балансу від оборотної відомості				

Основними етапами проведення аудиту є [4]:

- підготовчий етап;
- укладання договору на здійснення аудиту;
- планування;
- процес аудиторської перевірки;
- підготовка аудиторського висновку та його підписання (заключний етап).

Перед початком перевірки в першу чергу аудитор повинен ознайомитися з організаційними і технологічними особливостями виробництва, видами продукції, що випускається, ресурсами, що використовуються підприємством [5].

Перш ніж переходити до планування аудиту виробничої собівартості продукції, аудитор необхідно провести тестування персоналу та оцінити стан системи внутрішнього контролю виробничої собівартості продукції на підприємстві.

Запропонований тест для перевірки стану системи внутрішнього контролю виробничої собівартості продукції наведено в таблиці 1.

Після оцінки системи внутрішнього контролю виробничої собівартості продукції підприємства, та з урахуванням її результатів, аудитор приступає до планування аудиту, для чого складає загальний план аудиту виробничої собівартості продукції.

На підставі загального плану аудиту виробничої собівартості продукції, аудитор складає програму аудиту виробничої собівартості продукції, яка представляє собою деталізований загальний план аудиторської перевірки.

Запропонований загальний план та програма аудиту виробничої собівартості продукції наведено відповідно у таблицях 2 та 3.

Для отримання та фіксування аудиторських доказів розроблено робочі документи для аудиту виробничої собівартості продукції, які наведено у таблицях 4—16.

ВИСНОВКИ

Запропонована методика проведення аудиту виробничої собівартості продукції, яка включає: тест внутрішнього контролю, загальний план аудиту, програму аудиту, робочі документи аудитора, надасть змогу повноцінно провести якісний аудит виробничої собівартості продукції, дослідити правильність, своєчасність, повноту, правдивість та законність ведення обліку виробничої собівартості продукції на підприємстві, а також виявити можливі порушення розрахунку фінансового результату підприємства.

Література:

1. Бутинець Ф.Ф. Аудит: підручник для студентів спеціальності "Облік і аудит" вищих навчальних закладів / Ф.Ф. Бутинець. — 2-е вид., перероб. та доп. — Житомир: ПП "Рута", 2002. — 672 с.
2. Виноградова М.О. Аудит [текст]: навч. посіб. / М. О. Виноградова, Л. І. Жидеєва. — К.: "Центр учбової літератури", 2014. — 654 с.
3. Гамова О.В. Проведення аудиту витрат на виробництво: теоретичні аспекти / О.В. Гамова, В.А. Головань // Економічний вісник Донбасу. — 2014. — № 1. — С. 126–130.
4. Ільїна С.Б. Основи аудиту: навчально-практичний посібник / С.Б. Ільїна. — К.: Кондор, 2009. — 378 с.
5. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту: навч. посіб. / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. — К.: Каравела, 2004. — 568 с.
6. Макаренко А.П. Аудит: навч. метод. посібник / А. П. Макаренко, Т. О. Меліхова, Г. М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2016. — 184 с.
7. Макаренко А.П. Аудит операцій і розрахунків з оплати праці та обліку її витрат на підприємстві / А.П. Макаренко, І.В. Бююк // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. — Вип. 1 (13). — Бердянськ, 2011. — С. 112—119.
8. Макаренко А.П. Концептуальні основи аудиту нарахування та утримання єдиного соціального внеску / А.П. Макаренко, Т.А. Віговська // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. — Полтава: ПДАА. — 2013. — Вип. 1 (6). — Т. 3. — С. 205—214.
9. Макаренко А.П. Методика аудиту виробничих витрат / А.П. Макаренко, А.В. Кас'яненко // Держава та регіони. — 2012. — № 1. — С. 138–142.
10. Макаренко А.П. Організація і методика аудиту: навч.метод. посібник. / А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Г.М. Бескоста. — Запоріжжя: ЗДІА, 2015. — 190 с.
11. Макаренко А.П. Оцінка реформування єдиного соціального внеску в Україні / А.П. Макаренко, А.В. Нікулін // Економіка та держава. — 2017. — № 1. — С. 15—18.
12. Макаренко А.П. Розробка програми аудиту виробничих запасів / А.П. Макаренко, Т.Г. Ярданова // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. — Вип. 2 (11). — Полтава: ПДАА. — 2015. — С. 40—48.
13. Макаренко А.П. Розробка програми аудиту витрат на виробництво продукції з метою підвищення ефективності діяльності підприємства / А.П. Макаренко,

Г.С. Хайло // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — № 1. — С. 68—75.

14. Макаренко А.П. Удосконалення методики аудиту виробничих витрат на промислових підприємствах / А.П. Макаренко, С.А. Рамазанова // Економіка та держава. — 2018. — № 1. — С. 20—26.

15. Макаренко А.П. Удосконалення методичних підходів до проведення аудиту амортизації основних засобів / А.П. Макаренко, Л.С. Гречана // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. — Полтава: ПДАА. — 2012. — Вип. 2 (5). — Т. 3. — С. 175—185.

16. Меліхова Т.О. Визначення витрат господарської діяльності підприємства / Т.О. Меліхова // Журнал "Бізнес Інформ". Харків: ХНЕУ, НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України, ВД "Інжек", 2013. — № 3. — С. 254—258.

17. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту виробничих запасів для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, Н.С. Ніколаєнко // Економіка та держава. — 2017. — № 1. — С. 51—55.

18. Меліхова Т.О. Розробка програми аудиту витрат на виробництво для підвищення фінансової безпеки підприємства / Т.О. Меліхова, В.В. Височина // Економіка та держава. — 2018. — № 1. — С. 69—75.

19. Меліхова Т.О. Удосконалення методичних підходів до проведення аудиту нарахування та утримання єдиного соціального внеску з підвищення ефективності контролю / Т.О. Меліхова, Т. Віговська // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. — Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2013. — № 5 (194). — Ч. 1. — С. 126—130.

20. Огійчук М.Ф. Аудит: навч. посібник. — 3-тє вид., переробл. і допов. / М.Ф. Огійчук, І.Т. Новіков, І.І. Рагуліна. — К.: Алерта, 2016. — 752 с.

21. Теорія і практика документування в обліку і аудиту: навч.-метод. посібник. — Ч. 2 / А.П. Макаренко, О.М. Панченко, Л.В. Таратута, Т.О. Меліхова, Л.А. Птіцина; ЗДІА. — Запоріжжя: ЗДІА, 2011. — 127 с.

22. Усач Б.Ф. Організація і методика аудиту: підручник / Б.Ф. Усач, З.О. Душко. — К.: Знання, 2006. — 295 с.

23. Утенкова К.О. Аудит: Навчальний посібник / К.О. Утенкова. — К.: Алерта, 2011. — 408 с.

References:

1. Butynets', F.F. (2002), *Audyt [Audit]*, 2nd ed, Ruta, Zhytomyr, Ukraine.

2. Vynogradova, M.O. and Zhydieieva, L.I. (2014), *Audyt [Audit]*, Tsentr uchbovoi literatury, Kyiv, Ukraine.

3. Il'ina, S. B. (2009), *Osnovy audytu [Bases of audit]*, Kondor, Kyiv, Ukraine.

4. Gamova, O.V. and Golovan, V.A. (2014), "Accounting of production cost of production: theoretical aspects", *Economic Bulletin of the Donbas*, vol. 1, pp. 126—130.

5. Kulakovs'ka, L.P. and Picha, Yu.V. (2004), *Orhanizatsiia i metodyka audytu [Organization and methodology of audit]*, Karavela, Kyiv, Ukraine.

6. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Beskosta, H.M. (2016), *Audyt [Audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

7. Makarenko, A.P. and Boyuk, I.V. (2011), "Audit of Operations and Payments for Payroll and Accounting for

its Expenses at the Enterprise" *Visnyk Berdyanskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, vol. 1 (13), pp. 112—119.

8. Makarenko, A.P. and Vygovskaya, T.A. (2013), "Conceptual bases for the audit of the calculation and maintenance of a single social contribution", *Naukovi pratsi Poltav's'koi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, vol. 1 (6), pp. 205—214.

9. Makarenko, A.P. and Kasyanenko, A.V. (2012), "Methods of audit of production costs", *Derzhava ta rehiony*, vol. 1, pp. 138—142.

10. Makarenko, A.P. Melikhova, T.O. and Beskosta, H.M. (2015), *Orhanizatsiya i metodyka audyt [Organization and method of audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

11. Makarenko, A.P. and Nikulin, A.V. (2017), "Evaluation of the reform of the single social contribution in Ukraine", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 15—18.

12. Makarenko, A.P. and Yordanova, T.G. (2015), "Development of a program of inventory audit", *Naukovi pratsi Poltav's'koi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, vol. 2 (11), pp. 40—48.

13. Makarenko, A.P. and Khaylo, G. S. (2017), "Development of a goods manufactured costs auditing program with the aim of company activity increase", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 1, pp. 68—75.

14. Makarenko, A.P. and Ramazanova, S.A. (2018), "Improving of audit methods production costs at the industrial enterprises", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 20—26.

15. Makarenko, A.P. and Hrechana, L.S. (2012), "Improvement of methodical approaches to the audit of depreciation of fixed assets", *Naukovi pratsi Poltav's'koi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, vol. 2 (5), pp. 175—185.

16. Melikhova, T.O. (2013), "Determination of Expenses of Economic Activity of a Company", *Zhurnal "Biznes Inform"*, vol. 3, pp. 254—258.

17. Melikhova, T.O. and Nikolayenko, N.S. (2017), "Development of audit in inventory for improving financial security at the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 51—55.

18. Melikhova, T.O. and Vysochyna, V.V. (2018), "Development of a program for auditing production costs to improve the financial safety of the enterprise", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 1, pp. 69—75.

19. Melikhova, T.O. and Vihovska, T. (2013), "Improvement of methodical approaches to audit of accrual and maintenance of a single social contribution for improving the effectiveness of control", *Visnyk Skhidnoukrayinskoho natsionalnoho universytetu im. V. Dalya*, vol. 5, pp. 126—130.

20. Ohijchuk, M. F. Novikov, I. T. and Rahulina, I. I. (2016), *Audyt [Audit]*, 3rd ed, Alerta, Kyiv, Ukraine.

21. Makarenko, A. P. Panchenko, O. M. Taratuta, L. V. and Melikhova, T.O. (2011), *Teoriya i praktyka dokumentuvannya v obliku i audyti, [The theory and practice of documenting in accounting and audit]*, ZDIA, Zaporizhzhya, Ukraine.

22. Usach, B.F. Dushko, Z.O. and Kolos, M.M. (2006), *Orhanizatsiia i metodyka audytu [Organization and method of audit]*, Znannia, Kyiv, Ukraine.

23. Utenkova, K.O. (2011), *Audyt [Audit]*, Alerta, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 08.01.2019 р.